27. תזריע. בנייה בקדושה, בנייה בטומאה (ויקרא נ/א) [1]

1. הקב"ה, עם ישראל וארץ ישראל

ת"ח בא וראה: **זכאין אינון ישראל דאינון מתדבקן ביה בקב"ה** אשריהם ישראל שהם דבקים בהקב"ה **וקב"ה רחים להו** והקב"ה אוהב אותם **דכתיב (מלאכי א 2): אָהַבְתִּי אֶתְכֶם, אָמַר ה'. ומגו רחימותא דיליה, אעיל להו לארעא קדישא** ומתוך אהבתו, הכניס אותם לארץ הקודש **לאשראה שכינתיה בינייהו** כדי להשרות את שכינתו עליהם **ולמהוי דיוריה עמהון** ולגור איתם **וישראל דישתכחון קדישין על כל בני עלמא** לפיכך, עם ישראל מקודש מכל עמי העולם.

2. עבודה לשמה

ת"ח בא וראה: **כתיב (שמות לה 26): וְכָל הַנָּשִׁים אֲשֶׁר נָשָׂא לִבָּן [אֹתָנָה בְּחָכְמָה, טָוו אֶת הָעִזִּים[2]] בשעתא דהוו עבדין עבידתא** בשעה שהיו עושות את עבודתן **הוו אמרי 'דא למקדשא'** היו אומרות: 'זה למקדש' (כיוונו לשמה), **'דא למשכנא'** 'זה למשכן', **'דא לפרוכתא'**, 'זה לפרוכת' **וכן כל אינון אומנין** וכן (עשו) כל האומנים **בגין דתשרי קדושא על ידייהו** כדי שהקדושה תשרה על ידם **ואתקדש ההוא עבידתא** ותתקדש אותה המלאכה **וכד סליק לאתריה, בקדושה סליק.** כשהביאו את המלאכה ההיא למקומה, העלו אותה בקדושה.

3. עבודה לשם עבודה זרה

כגוונא דא באותו משקל **מאן דעביד עבידתא לע"ז או לסטרא אחרא דלא קדישא** מי שעובד עבודה זרה או עובד את הצד האחר שאינו קדוש, **כיון דאדכר ליה על ההוא עבידתא** כיון שהוא מזכיר (את שם עבודה זרה) על אותה מלאכה **הא רוח מסאבא שריא עלוי** הרי רוח הטומאה שורה עליה, **וכד סליק עבידתא, במסאבא סליק** וכשמביאים את המלאכה (ההיא למקומה), מעלים אותה בטומאה.

כנעניים פלחי לע"ז אינהו הכנענים היו עובדי עבודה זרה **ומתדבקן כלהו כחדא ברוח מסאבא בע"ז** וכולם היו דבקים ברוח טומאה בעבודה זרה **והוו בניין בנין לפרצופייהו ולגעולייהו לסטר מסאבא, לע"ז** והיו בונים בניינים לפרצופיהם (לאליליהם) ולתועבותיהם 'לצד האחר', לעבודה זרה **וכד שראן למבני** כשהיו מתחילים לבנות **הוו אמרי מלה** היו אומרים מילה (לשם ע"ז זו או אחרת) **וכיון דאתדכר בפומייהו** ומאחר שמזכירים בפיהם את שם ע"ז **סליק עליה רוח מסאבא** היו מעלים (עם הבניין) רוח הטומאה, **כד אסתליק עבידתא,** לכן, כשהיו עושים את העבודה, **ברוח מסאבא אסתליק** מעלים אותה ברוח הטומאה.

4. הריסת בתים שנבנו בטומאה

כיון דעאלו ישראל לארעא כשנכנסו ישראל לארץ (הקודש) **בעא קב"ה לדכאה לון** רצה הקב"ה לטהר אותם **ולקדשא לון ארעא** ולקדש עבורם את הארץ **ולאפנאה אתר לשכינתא** ולפנות מקום לשכינה **דלא תשרי שכינתא גו מסאבא.** כדי שלא תשרה במקום טמא. **ועל דא בההוא נגע צרעת**

---

[1] קטע זה מופיע בסדר לימוד חנוכת הבית (ס' ברית עולם)

[2] רש"י: טוו את העזים - היא היתה אומנות יתירה, שמעל גבי העזים טווין אותן.

לכן, בגלל נגע הצרעת **הוו סתרין בניינין דאעין ואבנין דאתעבידו במסאבו**. הרסו בניינים מעץ ואבן שנבנו בטומאה[3].

<u>בניית בית לשמה</u>

ת"ח: בא וראה **אי עובדא דא הוה לאשכחא מטמונין בלחודוי** אם (מטרת) הריסת הבתים האלה הייתה רק כדי למצוא אוצרות (הטמונים בהם)[4], **יהדרון אבנין לבתר כמה דאינון לאתרייהו ועפרא לאתריה** היו יכולים להחזיר את האבנים ואת העפר למקומם **אבל קרא כתיב** אבל כתוב בתורה **(ויקרא יד 40): וְחִלְּצוּ אֶת הָאֲבָנִים וכתיב (שם 42): וְעָפָר אַחֵר יִקַּח, בגין דיתעבר רוחא מסאבא** כדי לסלק את רוח הטומאה **ויתפני ויתקדש השתא כמלקדמין** ותפונה ותתקדש עתה כמקודם **וישתכחו ישראל בקדושה** וישראל יהיו בקדושה **ובדיורא קדישא למשרי בינייהו שכינתא** (ויתגוררו) במגורים קדושים (כדי) שתשרה השכינה ביניהם.

ועל דא מאן דבני בנין לכן כל מי שבונה בית, **כד שארי למבני** (ברגע) שהוא מתחיל לבנות **בעי לאדכרא בפומיה** הוא צריך להזכיר בפיו **דהא לפולחנא דקב"ה הוא בני** לשם עבודת ה' הוא בונה, **בגין דכתיב** כמו שכתוב **(ירמיה כב 13): הוֹי בֹּנֶה בֵיתוֹ בְּלֹא צֶדֶק [וַעֲלִיּוֹתָיו בְּלֹא מִשְׁפָּט, בְּרֵעֵהוּ יַעֲבֹד חִנָּם וּפֹעֲלוֹ לֹא יִתֶּן לוֹ], וכדין סייעתא דשמיא שארי עלוי** ואז סייעתא דשמיא שורה עליו (על ביתו) **וקב"ה זמין עליה קדושתא** ויזמין הקב"ה קדושה על ביתו **וקארי עליה שלום** ויזמין עליו שלום **הה"ד (איוב ה 24): וְיָדַעְתָּ כִּי שָׁלוֹם אָהֳלֶךָ** שתהיה פנוי מדאגה [וּפָקַדְתָּ נָוְךָ, וְלֹא תֶחֱטָא].

מהו מה פירוש המשך הפסוק **וּפָקַדְתָּ נָוְךָ? הא אוקמוה** הסברנו (תבקר מה חסר בביתך), **אבל וּפָקַדְתָּ: לאפקדא מלה בפומא** להזכיר דיבור (שם ה') בפיו **כד איהו בני** כשהוא בונה, **וכדין** ואז **וְלֹא תֶחֱטָא כתיב.**

---

[3] מס' סנהדרין עא/א: אמר רבי אליעזר בר' צדוק: מקום היה בתחום עזה, והיו קורין אותו 'חורבתא סגירתא'. (שם היו בתים שנהרסו בעקבות בתים נגועים בצרעת). אמר רבי שמעון איש כפר עכו: פעם אחת הלכתי לגליל, וראיתי מקום שמציינין אותו ואמרו 'אבנים מנוגעות פינו לשם'.

[4] ויקרא רבה פרשה יז סי' ו: וכתיב נגע צרעת, תני ר' חייא וכי בשורה היא להם שנגעים באים עליהם, תני רבי שמעון בן יוחאי כיון ששמעו כנענים שישראל באים עליהם, עמדו והטמינו ממונם בבתים ובשדות. אמר הקב"ה: 'אני הבטחתי לאבותיהם שאני מכניס את בניהם לארץ מלאה כל טוב' שנאמר (דברים ו 11): וּבָתִּים מְלֵאִים כָּל טוּב. מה הקב"ה עושה? מגרה נגעים בביתו, והוא סותרו ומצא בו סימא (אוצר).